ХАДЖИ ДИМИТЪР

Христо Ботев

Христо Ботев

ХАДЖИ ДИМИТЪР

Жив е той, жив е! Там на Балкана,
потънал в кърви лежи и пъшка
юнак с дълбока на гърди рана,
юнак във младост и в сила мъжка.

На една страна захвърлил пушка,
на друга сабля на две строшена;
очи темнеят, глава се люшка,
уста проклинат цяла вселена!

Лежи юнакът, а на небето
слънцето спряно сърдито пече;
жътварка пее нейде в полето,
и кръвта още по–силно тече!

Жътва е сега… Пейте, робини,
тез тъжни песни! Грей и ти, слънце,
в таз робска земя! Ще да загине
и тоя юнак… Но млъкни, сърце!

Тоз, който падне в бой за свобода,
той не умира: него жалеят
земя и небе, звяр и природа
и певци песни за него пеят…

Денем му сянка пази орлица,
и вълк му кротко раната ближи;
над него сокол, юнашка птица,
и тя се за брат, за юнак грижи!

Настане вечер – месец изгрее,
звезди обсипят сводът небесен;
гора зашуми, вятър повее, –
Балканът пее хайдушка песен!

И самодиви в бяла премена,
чудни, прекрасни, песен поемнат, –
тихо нагазят трева зелена
и при юнакът дойдат, та седнат.

Една му с билки раната върже,
друга го пръсне с вода студена,
третя го в уста целуне бърже, –
и той я гледа, – мила, зесмена!

"Кажи ми, сестро де – Караджата?
Де е и мойта вярна дружина?
Кажи ми, пък ми вземи душата, –
аз искам, сестро, тук да загина!"

И плеснат с ръце, па се прегърнат,
и с песни хвръкнат те в небесата, –
летят и пеят, дорде осъмнат,
и търсят духът на Караджата...

Но съмна вече! И на Балкана
юнакът лежи, кръвта му тече, –
вълкът му ближе лютата рана,
и слънцето пак пече ли – пече!

Творбата е печатана за първи път във в. "Независимост", 1873 г. Кога точно е създадена, не се знае. Захари Стоянов по спомени на съвременници твърди, че Ботев я е декламирал дълго преди публикацията. С малки поправки стихотворението е публикувано в "Песни и стихотворения".